

17. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(Ef. 3: 8 – 21).

”Veljet, minulle, kaikista pyhistä vähäisimmälle, on annettu se armo, että saan julistaa kansoille sanomaa Kristuksen tutkimattomasta rikkaudesta ja ilmoittaa sen pyhän suunnitelman, jonka Jumala, kaiken luoja, on ikiajoista asti pitänyt salaisuutenaan. Näin myös avaruuden henkivallat ja voimat tulevat seurakunnan välityksellä tuntemaan Jumalan viisauden kaikessa moninaisuudessaan. Tällainen oli Jumalan ikiaikainen suunnitelma, joka meidän Herramme Kristuksen Jeesuksen oli määrä toteuttaa. Kristuksen omina ja häneen uskoen voimme rohkeasti ja luottavaisina lähestyä Jumalaa. Siksi pyydän teitä olemaan lannistumatta, vaikka minä saan teidän tähtenne kärsiä vainoa. Se koituu teidän kunniaksenne. Tämän vuoksi minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa. Rukoilen, että hän sanomattomassa kirkkaudessaan hengellään vahvistaisi ja voimistaisi teidän sisäistä olemustanne. Näin Kristus asuu teidän sydämissänne, kun te uskotte, ja rakkaus on elämänne perustus ja kasvupohja. Silloin te kykenette yhdessä kaikkien pyhien kanssa käsittämään kaiken leveyden, pituuden, korkeuden ja syvyyden, ja voitte tajuta Kristuksen rakkauden, joka ylittää kaiken tiedon. Niin Jumalan koko täyteys valtaa teidät. Jumalalle, joka meissä vaikuttavalla voimallaan kykenee tekemään monin verroin enemmän kuin osaamme pyytää tai edes ajatella, olkoon ylistys seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien, aina ja ikuisesti. Aamen.

”Minulle, kaikista pyhistä vähäisimmälle” on Paavalin käsitys omasta itsestään. Paavali ilmaisee tässä itsensä osana pyhiä, mutta kaikkein vähäisimpänä. Hän on käyttänyt samankaltaista ilmaisua jo aiemmin muodossa: ”Olenhan apostoleista vähäisin” (1. Kor. 15: 9). Nyt hän näkee itsensä ei vain apostoleista, vaan kaikista pyhistä ”vähäisimpänä”.

Saul Tarsolainen (Paavali) oli kristittyjen vainoaja. Hänet Jumala lunasti synnin vallasta julistamaan ilosanomaa pakanoille. Jos Jumala kykenee vapauttamaan Paavalin, niin se osoittaa, että Hän Paavalin kautta kykenee vapauttamaan myös pakanoita.

”Jumala, kaiken luoja” ilmaisee, että alusta asti Jumala on huolehtinut luomastaan maailmasta. Mutta vasta nyt Jumala ilmaisee suunnitelmansa maailmaa varten. Paavali on saanut armon ilmaista tämä suunnitelma kansoille. Kansat tarkoittaa tässä yhteydessä pakanoita. Muut apostolit toimivat juutalaisten keskuudessa. Paavalin tehtäväkenttä olivat pakanat, missä tarvittiin enemmän Jumalan

armoa kuin toimittaessa juutalaisten keskuudessa. Juutalaisilla oli kuitenkin olemassa Vanhan testamentin kirjallisuus ja tieto tulevasta Messiaasta.

Pyhä suunnitelma tarkoittaa Jumalan pelastussuunnitelmaa. Se oli olemassa, tosin salaisuutena, alusta alkaen. Siitä profeetoilla oli jonkinlainen tieto, mitä he kirjoituksissaan hieman avaavat. Tekstissä sanotaan: ”Jumala, kaiken luoja”. Käännöksiä on erilaisia ja joissakin teksti on toisessa muodossa. Tämä kohta on käännetty myös muodossa: ”Joka on kaiken luonut Jeesuksen Kristuksen välityksellä.” Nähtävästi käsikirjoituksia on erilaisia. Kirkon kannalta tuo lisäys ei ole ongelma. Kirkko näkee, että muoto, millä Jumala loi: ”Jumala sanoi”, sisältää sanan Sana, joka tässä tarkoittaa Jumalan sanaa, Jeesusta Kristusta, Pyhän Kolminaisuuden toista persoonaa.

Seurakunnalla (kirkolla) on tässä asiassa iso osuus. Sen kautta avaruuden henkivallat ja voimat tulevat tuntemaan Jumalan viisauden. Nyt näillä tarkoitetaan pahansuopia voimia (vrt. Ef. 6: 12), jotka ennen Kristuksen kuolemaa pitivät ihmiskuntaa vallassaan (1. Kor. 2: 6 – 8). Jumala lopetti heidän valtansa antamalla kaiken vallan Kristukselle. Tämä on ilmoitettu Kirkolle, joka kertoo sen, että vihamielisyys ihmiskunnan ja Jumalan, samoin kuin juutalaisten ja pakanoiden, välillä on loppunut. Varhaisen kirkon ajattelussa enkeleillä oli vain perustieto Jumalan toiminnasta. Kristus toiminnallaan paljasti sen luodulle maailmalle, mihin myös avaruuden henkivallat kuuluvat. Kirkon tehtävä on julistaa tämä koko maailmalle.

”Kristuksen omina ja häneen uskoen voimme rohkeasti ja luottavaisina lähestyä Jumalaa.” Kun pahat voimat ovat menettäneet vallan Kristuksen toiminnan tähden, mikään ei estä meitä lähestymästä Jumalaa. Se pitää myös tehdä, sillä jos emme lähesty Jumalaa, nämä pahat voimat voivat saada takaisin mahdollisuuden vaikuttaa meihin. Kaiken perustana on usko Kristukseen.

Paavali, saarnatoimintansa tähden, on vangittuna. Tämä ei saa lannistaa efesolaisia. Paavalin julistustoiminta on suurin mahdollinen tehtävä. Jos hän tästä kärsii, niin ”se koituu teidän kunniaksenne”. Hän näkee kärsimyksen osana apostolista toimintaansa.

”Tämän vuoksi minä polvistun Isän eteen” kertoo rukouksen jatkuvan. Joissakin käsikirjoituksissa teksti on muodossa: ”minä polvistun meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Isän puoleen (vrt. myös 1700 -luvun suomennos). Polvistuminen osoittaa rukouksen vakavuutta, tavallinen rukousasento oli seisominen. Efesolaiskirjeen ensimmäisessä luvussa alkaa rukous (Ef. 1: 15 – 20), jatkuu uudelleen lyhyesti (Ef. 3: 1) ja jatkuu uudelleen (3: 14 -19) päättyen ylistykseen (Ef. 3: 20 – 21). Rukouksesta löytyy niin Isä, kuin Poika ja myös Pyhä Henki.

”Jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa.” Lause on vaikea suomentaa. Siinä tuodaan ilmi Jumalan ”isyys” ja se, että Hänen kauttaan jokainen perhe saa nimensä. Jumala on kaiken olevaisen, kaikkien ”perheiden” luoja. Hän on ainoa luomaton, me kaikki muut olemme luotuja. Luotuina me olemme riippuvaisia Luojusta. Luojana Hän myös antaa luoduilleen nimen osoittaen valtansa näihin (Ps. 147: 4; Jes. 40: 26; kts. myös 1. Moos. 2: 19 – 20). Koko luomakunta voidaan pitää yhtenä perheenä, joka on Jumalan isyyden alaisuudessa.

”Voimistaisi teidän sisäistä olemustanne” on Paavalin käyttämä ilmaus. Voimistaminen tapahtuu Pyhän Hengen avulla. Seuraavassa jakeessa hän kirjoittaa: ”Kristus asuu teidän sydämissänne”, jossa sydän tarkoittaa tätä ”sisäistä olemusta”. Kyse on ihmisen sisäisestä kyvystä tietää ja päätellä asioista. Se on älyllistä ymmärtämistä, suunnittelua ja päätöksentekoa. Se on tietoisuutta siitä, mitä Jumalasta voi tietää. Vanhassa testamentissa se yhdistettiin ihmisen mieleen tai sieluun.

Me emme tarkkaan tiedä, mitä Paavali tarkoittaa kirjoittaessaan ”käsittämään kaiken leveyden, pituuden, korkeuden ja syvyyden”. Joskus on ymmärretty, että sillä olisi tarkoitettu joko Jerusalemin kaupungin tai Jerusalemin temppelin mittasuhteita (Hes. 42, 47, 48; Ilm. 21: 9 – 27). Tässä yhteydessä sillä todennäköisesti tarkoitetaan joko Jumalan pelastussuunnitelmaa tai Kristuksen rakkautta, sillä Kristuksesta puhutaan tämän tekstin edellä ja sen jälkeen. Se voi myös viitata Kristuksen ristin neljään päähän tarkoittaen, että ymmärrämme Kristuksen ristin kuoleman merkityksen. Kuinka voi tajuta ”Kristuksen rakkauden joka ylittää kaiken tiedon”? Kirkon vastaus on: Pyhän Hengen avulla.

Kirkko opettaa tästä, että ”käsittäminen” tarkoittaa ilmestystä tai paljastusta, joka on jumalallinen lahja. Sen avulla meidän järkemme valaistuu ja muuttuu keskinäiseksi kohtaamiseksi, henkilökohtaiseksi siteeksi persoonallisen Jumalan kanssa. Tämä yhteys ilmenee pyhien elämässä, henkilökohtaisessa yhteydessä järjestäytyneen Kirkon kanssa, koettaessa Kristuksen rakkaus (armo) meitä kohtaan. Tämä ”käsittäminen” on siis persoonallinen kokemus, joka ymmärretään ja saatetaan sanalliseen muotoon.

”Niin Jumalan koko täyteys valtaa teidät”. Varhaisessa kirkossa tätä selitettiin eri tavoin. Osa isistä korosti, että tällöin ihminen ymmärtää ylistää kolmipersonaista Jumalaa, Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä. Toiset ymmärsivät, että sillä ilmaistaan ihmisen toimivan kaikilla Jumalan hyveillä. Osa viittaa siihen, että meidän tulisi olla täydellisiä, kuten Jumala on. Tämä kaikki yhdessä ilmaisee ihmisyyden päämäärä Kirkossa: kasvaminen Jumalan yhteyteen. Tästä kasvuprosessista Kirkko käyttää nimeä jumaloituminen.

Rukouksen ylistyslauselman loppu kohottaa ylistyksen Jumalalle. Hän toteaa, että Jumala voimallaan voi tehdä enemmän, kuin me osaamme edes ajatella. Tässä kohdassa tulee esille myös Jumalan ja ihmisen yhteinen toiminta. Meidän tulee ”pyytää ja ajatella” ja Jumala voimallaan ”tekee enemmän”. Hyvin mielenkiintoisella tavalla Paavali sekä yhdistää että erottaa seurakunnan ja Kristuksen Jeesuksen. Kirkon ruumis ja sen pää on erotettu toisistaan, mutta molemmat ovat Jumalan kunnian lähteitä. Tämä ylistys on ikuinen.

Päivän evankeliumi

(Mark. 11: 23 -26)

”Herra sanoi: ”Uskokaa Jumalaan. Totisesti: jos joku sanoo tälle vuorelle: ”Nouse paikaltasi ja paiskaudu mereen!”, se myös tapahtuu, jos hän ei sydämessään epäile vaan uskoo, että niin käy kuin hän sanoo. Niinpä minä sanon teille: Mitä ikinä te rukouksessa pyydätte, uskokaa, että olette sen jo saaneet, ja se on teidän. Ja kun seisotte rukoilemassa, antakaa anteeksi kaikki mitä teillä on jotakuta vastaan. Silloin myös teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa teille rikkomuksenne anteeksi. Jos te ette anna anteeksi, ei teidän taivaallinen Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne.”

Teksti jatkaa eilistä tekstiä sillä tavoin, että eilisen viimeinen jae on tänään ensimmäisenä jakeena. Sama teksti, eri tavoin sijoitettuna, on myös Matteuksella (Matt. 17: 20, 6: 14 – 15) ja Luukkaalla on osa toisenlaisessa muodossa (Luuk. 17: 6).

Jeesuksen sanat: ”Uskokaa Jumalaan” voidaan ymmärtää myös kysymyksenä ”uskotteko Jumalaan”. Jeesuksen voima tehdä jotakin perustui siihen yhteyteen, mikä Hänellä oli rukouksessa Jumalaan. Tämän yhteyden Hän halusi jakaa seuraajilleen.

”Totisesti: jos joku sanoo tälle vuorelle: ”Nouse paikaltasi ja paiskaudu mereen!”, se myös tapahtuu. Tarkoittiko Jeesus tällä sanonnalla Tempelivuorta (Moorian vuorta)? Hän oli edellisenä päivänä nimittänyt sitä ”rosvojen luolaksi”. Oliko Jeesuksen tarkoituksena vahvistaa ajatusta, että ihmisten tuli luottaa siihen, mitä Jumala tulisi tekemään edeltä ilmoittamansa mukaisesti? Viittaako Jeesus tässä tulevaan Jerusalemin temppelin tuhoutumiseen vuonna 70? Vai oliko kyseessä temppelin väärän toiminnan tuomitseminen?

Varhaisessa kirkossa vuorta tulkittiin myös ihmisen ylpeytenä. Ylpeys eroittaa ihmisen Jumalasta ja muista ihmisistä. Uskon avulla ylpeyden vuori voidaan heittää pois. Silloin mikään ei eroita ihmistä Jumalasta.

Rukoukseen liittyy usko. Jos meillä ei ole uskoa, niin silloin rukouksen toteutuminen on epätodennäköistä. Rukous on Jumalan kohtaamista. Se merkitsee oman sydämen avaamista Jumalalle ja kokemusta Jumalan pelastavasta toiminnasta: ”Jumalalta minä saan pelastukseni ja kunniani, Jumala on apuni, minun toivoni on Jumalassa (Ps. 61: 8, Septuagintan mukainen käännös). Vaikka tekstimme antaa esimerkin ”vuoren paiskautumisesta mereen”, niin mitä tahansa ei kannata rukoilla, varsinkin, jos meillä ei ole uskoa. Meidän tulee pyytää Jumalalta sitä, mikä on meille hengellisesti hyödyksi.

Rukouksen yhteydessä on muistettava antaa myös anteeksi niille, jotka ovat rikkoneet (toimineet) meitä vastaan. Tällöin myös taivaallinen Isä antaa meille anteeksi. Tämä tulee myös ilmi Herran rukouksessa, kun me lupaamme antaa anteeksi velallisillemme. Tekstimme viimeinen osa toteaa, että jos me emme anna anteeksi, niin Jumalakaan ei anna meille anteeksi. Tämä viimeinen osa puuttuu kaikkein vanhimmista käsikirjoituksista. Matteuksen evankeliumissa (Matt. 6: 15) se mainitaan.